

TAMMUKKA

Keski-Suomen Perhokalastajat ry:n jäsentiedote 2/2007

**35 vuotta
kerhotoimintaa
perhokalastuksen
hyväksi**

Kerhon yhteystiedot

Keski-Suomen Perhokalastajat ry
PL 570
40101 JYVÄSKYLÄ

www.kspk.fi

Tilinumero

Keski-Suomen Osuuspankki 529002-2187791
Jäsenmaksu 25 e. Liittymismaksu 15 e (nuorisojäsenet 5 e)

Kerhon hallitus

Puheenjohtaja

Helena Grönqvist 0400 - 715 706
Pohjanaho 14 D 17
40520 Jyväskylä

helena.gronqvist@kspk.fi

Varapuheenjohtaja

Kari Salmi 040 - 591 7206

kari.salmi@kspk.fi

Rahastonhoitaja/jäsenasiat

Timo Halme 050 - 565 9589

timo.halme@kspk.fi

Sihteeri/Tammukka

Jukka Kuusela 040 - 730 9020

jukka.kuusela@kspk.fi

Nettivastaava

Masi Hast 050 - 381 9106

masi.hast@kspk.fi

Hallituksen jäsen

Jaakko Saari 040 - 582 9529
Jyrki Hiltunen 040 - 532 5339

jaakko.saari@kspk.fi
jyrki.hiltunen@kspk.fi

Lohijaosto

Kari Salmi 040 - 591 7206
Jaakko Saari 040 - 582 9529

kari.salmi@kspk.fi
jaakko.saari@kspk.fi

Kilpajaosto

Kristian Mattila 040 - 513 2919

kristian.mattila@kspk.fi

Lampijaosto

Mikko Jokilahti 045 - 135 6364

mikko.jokilahti@kspk.fi

Sidontajaosto

Masi Hast 050 - 381 9106

masi.hast@kspk.fi

Nuorisajaosto

Jukka Kuusela 040 - 730 9020

jukka.kuusela@kspk.fi

Kerhomme 35 vuotta

Minulla on ilo ja kunnia saada toimia puheenjohtajana seurassa, jolla on pitkät perinteet sekä innostunut ja aktiivinen jäsenistö. Mieltäni lämmittää se tietotieto, mitä jäsenistöllämme on ja pyyteetön halu jakaa kokemuksia keskenämme. Matkan varrella on kerhomme historiaan tuonut jokainen jotain omalla tavallaan. Meillä on kattava ja laaja jäsenistö. Kerhoiltoihimme olemme saaneet hienoja luentoja ja oppeja omalta väeltämme.

On siis kiitoksen aika! Tahdon kiittää näin juhlanumerossamme ensinnäkin kerhomme perustajia. Kiitos kuuluu myös Teille jäsenille, niin konkareille kuin nuoremmille, ideoinnista ja aktiivisuudesta kerhoamme kohtaan. Samalla kiitän myös hallitusta, jaostoja ja lehden päätoimittajaa, jotka ovat arjen keskellä jaksaneet panostaa toimintaamme, tuoden siihen uusia tuulia samalla vanhaa ja perinteistä perhokalastuskulttuuria arvostaen.

Toivotan teille kaikille kokemusrikasta kesää, kireitä siimoja ja rentoa menoa!

Teidän,

Helena Grönqvist
puheenjohtaja

Tammukan 35v juhlanumero

Lehden tekoon, olkoonkin se sitten pelkästään yhdistyksen jäsenlehti, liittyy jonkin verran tekemistä. Oma roolini on ollut lähinnä juttujen kokoamista ja mainosten myymistä lehden kustannusten peittämiseksi. Suuren osan lehden tekoon liittyvästä työstä tekee kuitenkin lehden taittaja, joten haluan kiittää Latvalan Päiviä hänen tekemästään työstä. Kuitenkin, kaikkein tärkein rooli on henkilöillä, jotka uhraavat omaa aikaansa tuottamalla juttuja ja kuvia lehdessä julkaistavaksi. Ilman heidän panostaan olisi lehden sisältö varsin ilmoitusluontoinen.

Tämän juhlanumeron tekeminen on ollut erityisen mieluinen tehtävä. On hienoa, että kerhon vanhat konkarijäsenet ovat tuoneet oman panoksensa tämän lehden sisältöön. Olen saanut olla tekemisissä henkilöiden kanssa, joiden jäsennumero on kerhon jäsenrekisterin alkupäästä (1,2,22,29...). Kerhomme perustamiseen ja historiaan liittyy varmasti paljon tietoa ja muistoja sekä hauskoja ja opettavaisia kokemuksia, joita on tärkeää saada tallennettua nykyisille ja tuleville jäsenille. Tämä numero palvelee sitä tarkoitusta.

Kiitoksia siis kaikille lehden tekoon osallistuneille!

Jukka Kuusela

Keski-Suomen Perhokalastajat ry

Teksti: PAAVO HYTTINEN
Jäsen nro 1

Keski-Suomen Perhokalastajat ry:n täyttäessä tänä vuonna 35-vuotta, on minua pyydetty muistelemaan kuinka seuran toimintaa alkoi ja jatkui 1970-luvulla. Toimin puheenjohtajana vuodesta 1972 vuoden 1979 loppuun saakka. Vuonna 1977 pidin rakentamisvapaata ja silloin puheenjohtajana toimi **Seppo Honkonen**.

Jyväskylässä ja lähiympäristössä toimi innokkaita perhokalastajia jo 1960-luvulla - olihan Keski-Suomessa hyvä mahdollisuus harrastaa kalastusta useilla hyvillä koskilla kuten Huopana, Saarijärven- ja Konnevedenreitit kosket. Nykyisin suositut Kapeenkosket ja Kuusaankoski olivat silloin Äänekosken sellutehtaan jätteen saastuttamia. Vuosittain käytiin lohestamassa lapissa mm. Tenojoella, Neidenelvalla, Komagelvalla ja Maskejokassa. Keski-Suomen Perhokalastajat ry:n täyttäessä tänä vuonna 35-vuotta, on minua pyydetty muistelemaan kuinka seuran toimintaa alkoi ja jatkui 70-luvulla. Toimin puheenjohtajana vuodesta 1972 vuoden 1979 loppuun saakka. Vuonna 1977 pidin rakentamisvapaata ja silloin puheenjohtajana toimi **Seppo Honkonen**.

Vuoden -71 kesän lohireissun jälkeen esitin kalakavereille Aku Hyttiselle ja Manu Niskaselle perhokalastusseuran perustamista. Ajatus tuntui hyvältä. Niinpä sovittiin, että jokainen pyytää ka-

lastuksesta innostuneita kavereita perustamaan kokoukseen. Perustava kokous pidettiin Hotelli Jyväshovin kabinetissa 7. päivänä lokakuuta 1971. Kokouksen osanottajina olivat seuraavat henkilöt: **Paavo Hyttinen, Aku Hyttinen, Manu Niskanen, Pauli Lämsä, Jorma Kuusinen, Olavi Kallio, Toivo Hurme ja Pertti Kauhainen**. Kokouksessa päätettiin perustaa perhokalastusseura Keski-Suomeen ja seuran puheenjohtajaksi valittiin Paavo Hyttinen. Toiminta käynnistyi kevättalvella -72. Vuoden aikana pidettiin kokousten jälkeen perhonsidontailtoja, joissa lohi- ja taimenperhojen sidontaa opasti Pauli Lämsä. Pauli toimikin koko 70-luvun seuran perhonsidontan opastajana, jolta sai ohjausta silloin kun joku sitä tarvitsi. Yhteisiä perhokalastustapahtumiakin järjestettiin kesän aikana Keski-Suomen koskille. Lohestusmatkat Lapin lohijoille jatkuivat entiseen tapaan 1970-luvulla.

Vuonna -73 seura onnistui vuokraamaan Konneveden reittiin kuu-

luvan Hannulan kosken vuodeksi hallintaansa. Koski oli meille erittäin tärkeä ja perhokalastajien ahkerassa käytössä. Seuraavana vuonna kosken vuokrauksesta syntyi tarjouskilpailu. Eteläsuomalainen perhokalastajien ryhmä vuokrasi suurella rahamäärällä kosken hallintaansa.

Keski-Suomen Perhokalastajat hyväksyttiin Suomen Urheilukalastajain Liitto ry:n jäseneksi 6.8.1974. Saimme Suomen Urheilukalastajain Liitto ry:ltä rekisteröintiä varten säännöistä mallikappaleen, joka täydennettiin Keski-Suomen Perhokalastajien tarpeita vastaavaksi. Rekisteröintiasiakirjat lähetettiin Oikeusministeriön yritysrekisteritoimistoon. Oikeusministeriön toiminta oli todella hidasta ja aikaa vierähti vuoden verran siitä kun hakemus oli jätetty. Keski-Suomen Perhokalastajat ry hyväksyttiin yhdistysrekisteriin 10 päivänä marraskuuta 1975.

Vuonna -74 jäsenmäärä oli jo 20 henkilöä. Seuraamme liittyivät myös helsinkiläiset **Reijo Kousa** ja **Keijo Tuovinen**. Keijo oli maailmanluokan pituusheittäjiä sekä yhden- että kahdenkäden perhovavoilla voittaen useita PM- ja SM-kilpailuja. Keijo ja Reijo perustivat 70-luvulla "Perhotarvike"-nimisen kalastusvälineitä ja sidontatarvikkeita maahantuovan yrityksen. Tätä kautta saimme hankittua perhoka-

lastusvälineet ja perhojen sidontatarvikkeet edullisesti. Seuraamme liittyi myös helsinkiläinen **Matti Särömaa**, joka on tullut tunnetuksi kalastusta käsittelevästä kirjallisuudesta.

Keväällä järjestimme tutustumisillanvieron Ravintola Maakunnan kabinettiin ja tilaisuuteen kutsuttiin kaikki jäsenet vaimoineen. Iltaa vietettiin hyvän illallisen ja seurustelun merkeissä. Kokonaisuutena yhdessäolo oli rakentava ja hieno tapahtuma.

Vuosina -74, -75 ja -78 pidimme muutamia kaksipäiväisiä perhonsidontaviikonloppuja, joissa opetusta antoi perhonsitojalegenda **Erkki Honkavuori** (24.4.1918 - 28.12.1994). Päivien aikana sidottiin mm. seuraavia Honkavuoren kehittämiä lohiperhoja: Mar Lodge, Kiinansilkki, Green Highlander, Kirkkaan kiitos, Pilven Lippa, Nuhanenä, Silver Grey.

Erkin kertoman mukaan hän kalasti vain päivä- ja ilta-aikaan, yleensä iltapäivä kahdesta yö kahdeentoista. Eräänkin Erkin ”ripustuskuvan” takana oli teksti: yksi kuuden päivän reissun 20 lohesta. Taisivat Erkin perhot olla ottipelejä päiväsaikaankin. Sidontatilausuuksia varten E. Honkavuori kirjoitti ja piirsi taitavasti seuraavat sidontoppaat: **”Lohiperhon sidonta”** ja **”Harri- ja taimenperhojen sitominen”**. Sidontapaikkana oli Insinööritoimisto Helander & Nirkkosen tilavat ja valoisat toimistotilat. Perhonsidontatilausuuksia pidimme tulevana vuosina myös Insinööritoimisto Eero Rönkön toimistossa ja Piirirakennustoimiston tiloissa, jossa myös pidimme seuran kokoukset.

Pauli Lämsän suunnittelema sidontapenkki.

Honkavuori sidottamassa. Seuraamassa vas. Toivo Hurme, Matti Särömaa, ?, Erkki Honkavuori, Pertti Kauhanen, Pertti Kaira, Reijo Kousa, Osmo Timonen ja Mauno Niskanen.

Sidontatarvikeboxi ja laatikkosarja ovat vieläkin aktiivikäytössä.

Veikko Hiltunen pitämässä nuorisotoimiston perhokalastuskurssia.

Monien seuran jäsenten lohenkalastus Tenolla 70-luvulla keskittyi pääasiassa Kiviniemeen, jossa Erkki piti tukikohtaa kesäisin. Vetsikosta alaspäin olevat kosket ja alaköngäs sekä Norjan puolella Maskejokka, Neidenelva ja Komagelva olivat myös suosiossa. Kesäisin seuran jäsenet olivatkin parhaiten tavattavissa Tenojoelta lohestamassa. Voi sanoa, että lohta saatiin välillä paljonkin. Jorma Kuusinen sai kesällä 1975 lohta niin paljon, että kotiin viemisenä oli neljä pytyllistä suolalohta. Lohia oli paljon, seitsemänkiloisista aina 17 kiloiseen, joka oli suurin lohi. Kaikki olivat perholla saatuja. Lisäksi Jorma sai Tenon sillan kohdalta vaapulla yli kaksikymmentäkiloisen naaraslohen.

Suurimman lohen sai Osmo Timonen Suvikoskesta, joka painoi 20,5 kg. Tämä on todennäköisesti vieläkin suurin seuran jäsenen perholla saama lohi. Pauli Lämsä oli taitava lohiperhojen sitoja ja hän sai Uulasuvannosta kojamon, joka painoi 19,5 kg

Kaikki seuran jäsenet saivat yleensä riittävästi lohta kotiinvietäväksi. Suuria saalismääriä oli monia muitakin. 1970-luvun voidaankin sanoa olleen lohestajien vuosikymmen seuramme historiassa. Silloin kasvoi monesta perhokalastajasta todellisia lohimiehiä.

Kalaretkitoimikunta suunnitteli ja järjesti kalastusretkiä seuran jäsenille Keski-Suomen koskille ja järville. Kohteena olivat Koirajärvi, Keski-Koski, Heijostenkoski, Kermankoski, Huopana jne. Kosket varattiin seuran käyttöön päiväksi tai viikonvaihteeksi tilanteen mukaan. Kesän aikana saatettiin tehdä kuusikin kalastusretkeä em. koskille.

Suunnittelimme ja teetätimme seuran jäsenille perhonsidontapenkin, sidontatarvikeboksin ja laatikkosarjan linnun sulkien ja höyhenten säilytystä varten. Perhonsidontapenkin suunnitteli Pauli Lämsä. Hän toimi ammattikoulupettajana ja niinpä työt teetettiin K-S Keskusammattikoulussa. Vuonna 1974 oli vaikeuksia saada näitä tarvikkeita ja vieläpä kohtuullisella hinnalla ja niinpä teimme tämän ratkaisun.

Seuran merkistä järjestettiin vuonna -78 suunnittelukilpailu, jonka voitti Harri Lehtonen. Merkistä tehtiin hihamerkkejä ja tarroja. Myöhemmin 1980-luvulla merkistä teki uuden ehdotuksen Veikko Hiltunen, joka hyväksyttiin seuran viralliseksi merkiksi ja logoksi.

Vuonna -76 keväällä pidimme kaksipäiväisen sidontatapahtuman Piirirakennustoimistossa. Tällä kertaa vierailevana perhonsitojana oli Kouluneuvos Mäkinen Kajaanista. Hän oli siihen aikaan tunnettu pinta- ja uppoperhojen sitoja ja kalastaja Kainuun seudulla.

Vuonna 1978 jäsenmäärä oli jo 62 henkilöä. Kevättalvella 12.2.1978 vierailimme Laukaan Keskuskalanviljelylaitoksella tutustumassa muun muassa poikastuotantoon ja tutkimustyötä suorittavaan valtion laitoksen toimintaan. Laitoksella oli emokalakanat mm. lohella, taimenella, harmaanieriällä, siialla ja kirjolohella. Näiden kalalajien lisääntymisestä, kasvusta ja käyttäytymisestä elinympäristössä saimme tietoa laitoksen johtajalta filosofian lisensiaatti Olli Sumarilta ja laitoksen biologeilta. Keskuskalanviljelylaitos oli mielenkiintoinen vierailukohde.

Aloitteleville perhokalastajille järjestettiin useita koulutustilaisuuksia vuosina 1977 – 1980. Koulutus jatkui myös myöhempinä vuosina. Yhteistoiminta kau-

Heittokilpailut uimahallissa.

pungin nuorisotoimiston kanssa käynnistyi perhokalastuskursseilla 16 ja 17.2.1980. Kouluttajina kursseilla ovat toimineet Manu Niskanen, Jussi Uusitalo, Veikko Hiltunen ja Osmo Rintala.

Veikko Hiltunen laati 15.1.1978 pidettyyn perhonsidontailtaan taidokkaasti piirretyn esityksen jäljitelmäteoriasta. Kurssin pitivät Jussi Uusitalo ja Veikko Hiltunen.

Veikko kirjoitti kirjat **"Muistiinpanoja perhokalastuksesta"** 1980 ja **"Perhokalastus"** 1984. Kirjat ovat toimineet kurssikirjoina ja tulevien perhokalastajien tiedon lähteenä. Perhokalastukseen liittyvää kirjallisuutta on tähän mennessä kertynyt seitsemän kirjaa.

Kilpaheittotoiminta käynnistettiin vuonna 1978. Seuralle hankittiin kahdet tarkkuusheitossa käytävät renkaat, jotka tehtiin muovisista sähköputkista ja liittämällä ne yhteen sääntöjen mukaisesti ohuilla langoilla. Kilpaheittoa harjoiteltiin innokkaasti nurmientäällä ja veden ääressä. Keski-Suomen Perhokalastajat ry järjesti ensimmäiset kansalliset tarkkuusheittokilpailut (laji ICF 1) 1.4.1978 Jyväskylän uimahallissa. Kilpailtiin sarjoissa mestariluokka ja yleinen sarja sekä joukkuekilpailuna kolmimiehisin joukkuein.

Mukaan oli kutsuttu myös Suomen parhaat kilpaheittäjät, joilla oli menestystä SM-, PM- ja MM-kilpailussa. Kilpailussa olivat mukana Carl-Olof ja Bosse Granfelt, Reino Ihatsu ja oman seuran jäsen Keijo Tuovinen. Yleisessä luokassa oli seitsemän kilpailijaa. Hyvien suhteiden ansiosta pääsimme kilpailemaan uimahalliin 50 metrin altaaseen, johon keskelle alasta oli siirretty huoltosilta ja sillan päältä tapahtuivat kilpaheittot. Tämä oli saamieni tietojen mukaan ensimmäinen kerta Suomessa kun tarkkuusheittokilpailu käydään uimahallissa. Olosuhteet olivat parhaat mahdolliset. Seuraavana vuonna 31.3.1979. järjestettiin tarkkuusheittokilpailut uudelleen. Mestariluokan osanottajia oli tällä kertaa Risto Maunula, Reino Ihatsu ja Carl-Olof Granfelt. Yleisessä luokassa oli yhdeksän kilpailijaa.

Laatiessani 1970-luvun muisteloita, olen ollut yhteydessä Manu Niskaseen ja Jorma Kuusiseen sekä moniin muihin mukana olleisiin kalakavereihin. Heiltä olen saanut juttuuni täydentävää tietoa. Niistä jokaiselle suuret kiitokset.

Inkivääritaimen

Teksti: ERKKI NORELL

Inkivääritaimen syntyi jonkinlaisena muunnelmana alumiinifoliossa valmistetusta uunikalasta vuonna 2000 Tyyrinvirralle suuntautuneen kalamatkan yhteydessä. Tähän antoi erinomaisen mahdollisuuden muutamia vuosia aikaisemmin seuran majalle hankittu uuni. Siinä saatiin

- 1-1,5 kg:n painoinen taimen tai muu lohikala
- 4-6 rkl karkeaa merisuolaa
- 3-6 tl juoksevaa hunajaa
- 1-2 tl murskattua valkopippuria
- n. 7 cm pätkä tuoretta inkivääriä leikattuna ohuiksi viipaleiksi
- 1-2 tl kuivattua rakuunaa
- 1-2 pikku nippua tillinvarsia
- ½-1 dl kuivaa valkoviiniä

(Perusraaka-aine: järvitaimen, mutta sen puuttuessa käy mainiosti niin merilohi, -taimen kuin kirjolohikin.)

- Kuori ja leikkaa tuore inkivääri ohuiksi siivuiksi. Älä raasta, muutoin kalasta tulee kitkerä.

- Kala perataan, huuhdellaan ja kuivataan huolella. Kala leikataan osittain myös selkäpuolelta, varoen selkäruotia myöten auki. Uunipellille tai vuoalle levitetään alumiinifoliota, mielellään kaksinkertaisesti, jonka päälle ripotellaan suolaa, hunajaa, rakuunaa, valkopippuria, tillinvarsia ja inkiväärin viipaleita. Näiden päälle lasketaan kala, jonka sisä- ja nahkapuolelle (vatsa- sekä selkäpuolelle) lisätään samat mausteet (hunaja, rakuuna, valkopippuri, tillinvarret ja inkiväärin viipaleet).

Kalapuoliskot sekä alumiinifolio taitetaan pysty-asennossa liki toisiaan ja sisälle kaadetaan valkoviini. Alumiinifolio suljetaan huolella. Kala laitetaan 175 -asteiseen uuniin, jossa se saa kypsyä noin 45 minuutin ajan.

- Kun kala on otettu uunista, aivan ensimmäiseksi avataan alumiinifolio osittain toisesta päästä. Varoen, koko ajan kalaa paikoillaan pitäen kaadetaan sisälle syntynyt liemi astiaan, joka sellaisenaan on erinomainen kastike. Avataan paketti ja nostetaan kala tarjolle. Ruokaillessa on varottava voimakasmakuisia inkivääripaloja.

- Kala tarjoillaan hapanleivän, voin ja perunoiden (uusien jos on) kera.

Kerhon keväinen
Kermankosken reissu 80-luvulla

Kiva reissu mukavassa porukassa

Teksti: VEIKKO HILTUNEN

Kuva: OLLI KOSKINEN

Elettiin toukokuun loppupuolta, into oli korkealla ja kalastuspaineet tapissaan - tyypilliset perhokalastajan tuntemukset ennen kevään ensimmäistä kalareissua Kermankoskelle. Muistelen, että varsinaista mökkeilyä ei ollut kosken lähituntumassa tarjolla, joten useimmat olivat liikkeellä retkeilyn merkeissä, yövyimme kukin omissa telttoissamme. Vettä kohisi koskessa vielä tulvimalla. Keväinen Kermankoski on aina vaikuttavaa katseltavaa. Kalastelimme osittain rannalta, osittain veneistä. Osallistujien joukossa olivat ainakin Osmo Rintala, Juhani Uusitalo, Tuomo Pietarinen, Kari Flinkman ja Harri Lehtonen.

Kalastusolosuhteet olivat mainiot, sää oli kirjas ja kesäisen lämmin. Alamitan rajoilla olevaa pirteää taimenta oli kosken niska-alueella runsaasti. Testailimme siellä myös perhojen toimivuutta ahkerasti. Muutamia mittakaloja saimme, mutta sillä kertaa kookkaampia kaloja ei näkynyt.

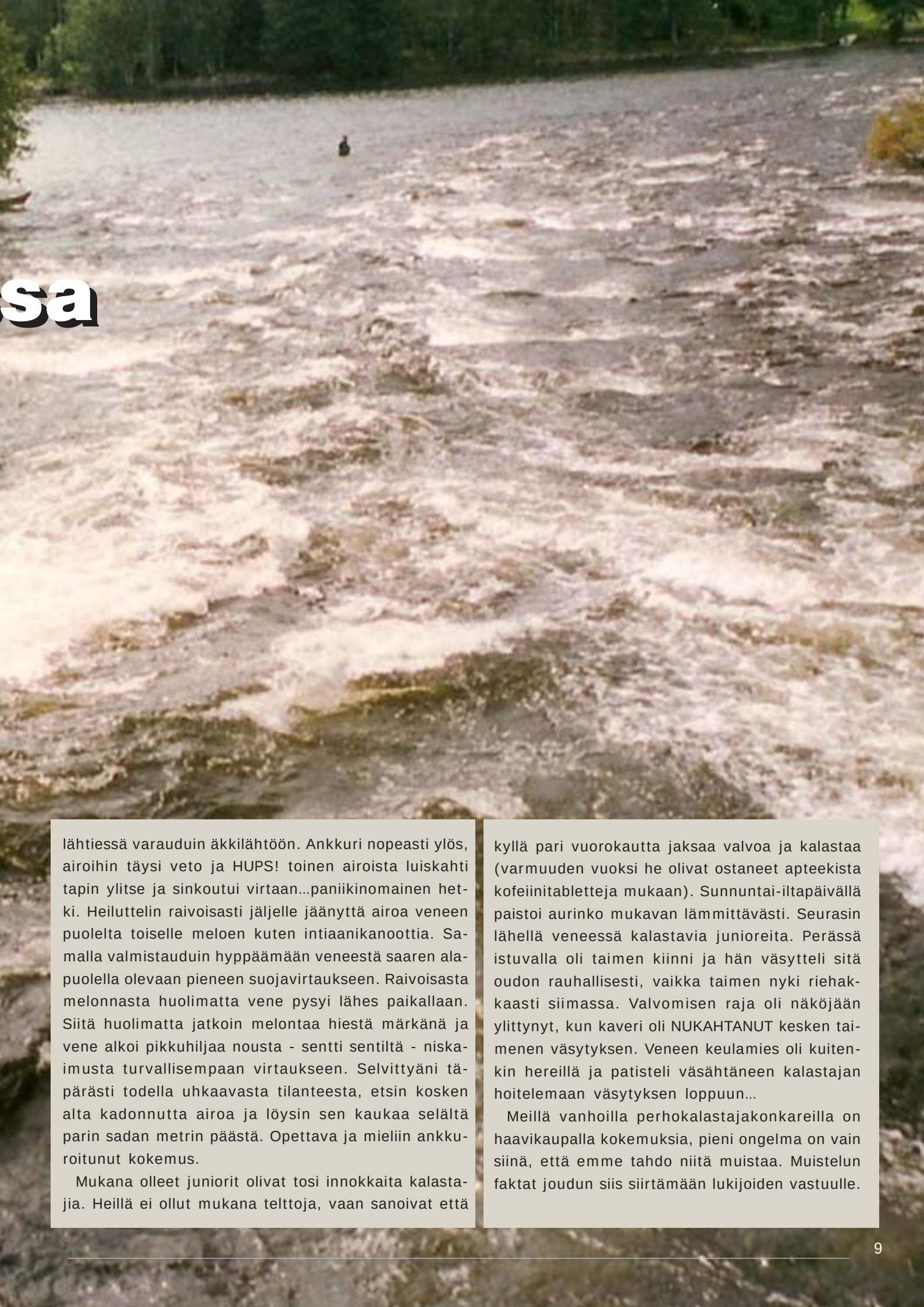
Nymfikalastus oli silloin uuden karheaa kalastustekniikkaa. Hiljattain ilmestyneen Heikki Rossin kirjan innoittamina olimme Uusitalon Jussin kanssa sitoneet muutamia testinymfejä. Ylempänä tanssilavan lahdekkeessa heittelimme nymfiä aivan rantakivien tuntumassa. Me jopa saimme muutamia taimenia, siinä oli ahaa-elämyksen tunnetta.

Myöhemmin kalastaessani ylävirranpuoleisessa väylässä kahden kiviarkun välissä, nosti pulssiani

rajusti pinnassa pyörähtänyt reilu viiden kilon taimenen. Varovasti siirryin viistosti kalan yläpuolelle ja odottelin pulssin tasaantumista. Ilmeisesti isomus oli menossa ylävirtaan, koska en saanut siihen enää mitään kontaktia. Taimenen näyttäytyminen säväytti kuitenkin minua perusteellisesti.

Kuulopuheiden mukaan kosken alta saattaa aikaisin aamulla tavoittaa vielä yösyönnösten jäljiltä isoja taimenia. Rintalan Osmo kävi sunnuntaiaamuna puheiden todenmukaisuutta kokeilemassa ja tunnetuna saamamiehenä kantoi sieltä muistaakseni kaksikin kilon paikkeilla olevaa järvilohia.

Samalla reissulla jouduin tosi tiukkaan tilanteeseen. Kosken niskalla, alhaalta katsoen sen oikealla sivulla on pieni saari, ja saaren sivusta alkaa aika voimakas kosken niska-imu. Olin ankkuroinut veneen saaren sivulle. Virtaus tuntui niin voimakkaalta, että pois

A wide river with rapids and a person in the distance. The water is turbulent with white foam. A small figure of a person is visible in the distance on the left side of the river. The background shows a dense forest on the banks.

sa

lähtiessä varauduin äkkilähtöön. Ankkuri nopeasti ylös, airoihin täysi veto ja HUPS! toinen airoista luiskahti tapin ylitse ja sinkoutui virtaan...paniikinomainen hetki. Heiluttelin raivoisasti jäljelle jäänyttä airoa veneen puolelta toiselle meloen kuten intiaanikanoottia. Samalla valmistauduin hyppäämään veneestä saaren alapuolella olevaan pieneen suojavirtaukseen. Raivoisasta melonnasta huolimatta vene pysyi lähes paikallaan. Siitä huolimatta jatkoin melontaa hiestä märkänä ja vene alkoi pikkuhiljaa nousta - sentti sentiltä - niskaimusta turvallisempaan virtaukseen. Selvittyäni täpärästi todella uhkaavasta tilanteesta, etsin kosken alta kadonnutta airoa ja löysin sen kaukaa selältä parin sadan metrin päästä. Opettava ja mieliin ankkuroitunut kokemus.

Mukana olleet juniorit olivat tosi innokkaita kalastajia. Heillä ei ollut mukana telttoja, vaan sanoivat että

kyllä pari vuorokautta jaksaa valvoa ja kalastaa (varmuuden vuoksi he olivat ostaneet apteekista kofeiinitabletteja mukaan). Sunnuntai-iltapäivällä paistoi aurinko mukavan lämmittävästi. Seurasin lähellä veneessä kalastavia junioreita. Perässä istuvalla oli taimen kiinni ja hän väsytteli sitä oudon rauhallisesti, vaikka taimen nyki riehakkaasti siimassa. Valvomisen raja oli näköjään ylittynyt, kun kaveri oli NUKAHTANUT kesken taimenen väsytyksen. Veneen keulamies oli kuitenkin hereillä ja patisteli väsähtäneen kalastajan hoitelemaan väsytyksen loppuun...

Meillä vanhoilla perhokalastajakonkareilla on haavikaupalla kokemuksia, pieni ongelma on vain siinä, että emme tahdo niitä muistaa. Muistelun faktat joudun siis siirtämään lukijoiden vastuulle.

Kiviniemen kulttuuri - osa Tenon kalastus

Teksti ja kuvat: MAUNO NISKANEN

Tenon Kiviniemi oli monen Keski-Suomen perhokalastajien jäsenen suosikkipaikka 1970- ja 80-luvuilla. Siellä majoittuivat ja soutivat ainakin Lämsän Pauli, Hurmeen Toivo ja Helena, Kuusisen Jorma, Kankaisen Mikko, Kartanon Heikki, Timosen Osmo, Bomanin Jussi ja Niskasen Mauno ja Leena. (Oheinen juttu on pidetty Kiviniemen lohisymposiumissa 5.7.1994.)

Se tulee uniin keskitalvella, Tapaninpäivän seutuvilla. Suurina lohina, jokina, jotka ovat outoja, tuntemattomia ja kalastuksena, joka on välillä riemukasta, toisinaan epätoivoista, ahdistavaa. Uniin, jotka ovat jäsentymättömiä ja epätodellisia, mutta hahmottuvat vähitellen toimintasuunnitelmaksi – jokavuotiseksi matkaksi Tenon Kiviniemeen; kulttuuriin, joka on monimuotoinen, omaleimainen ja ainutlaatuinen maailmassa.

Kiviniemen kulttuuri on ollut aidoimmillaan pyyntikulttuuria, "pytyt täyteen" kulttuuria, puskakulttuuria ja soutukulttuuria.

Catch & release, hotelliyöpymismielessä tai heittokalastus ovat olleet kirosanoja, tai ainakin niiden harrastajia on pidetty vähän omituisina. Ajat ovat kuitenkin muuttuneet. Kalan pois-laskijoita Kivini-

mestä tuskin vieläkään löytyy, mutta miesten ikääntyessä puskasta on siirrytty mukavimpiin mökkeihin ja moni soutaja heittää rannalta perhoa.

Kiviniemen kulttuurin perusjoukon ovat muodostaneet Oulun, Kuopion ja Jyväskylän miehet. **Honkavuoren Erkin, Röntyn Kalen** ja **Lämsän Paulin** nimet tunnetaan muissakin Tenon osakulttuureissa. Se on perimmiltään miehistä kulttuuria, jossa naisella on vain pieni sivurooli. Naisiakin matkassa on toki ollut, mutta enin osa naisista on pyörinyt viikon soutu-neiden miesten mielikuvissa ja tarinoissa.

Kiviniemen Elvi on oma lukunsa. Olen ikuisesti kiitollinen Elville moottorin huollosta silloin, kun las-kin Alapeuraa alas veneen päällä

maaten sen kaaduttua kovassa tuulella. Ilman Elvin tukankuivajaa olisi sen kesän Lohet jääneet saamatta.

Lähtö Tenolle on lähtö viikinkiretkelle, löytöretkelle, pyyntimat-

lttuuri kulttuuria

***Leirielämää. Patopukkien päällä on lainapeite.
Sateellakin juttu luisti.***

Gore-texistä ei tuolloin ollut tietoakaan.

kalle – mies menee kauaksi maailmasta, omiin oloihinsa, sinne mihin työnantajalla, vaimolla, verotajalla tai laskunlähettäjällä ei ole asiaa. Sielläkin on epävarmuustekijöitä, mutta siellä mies hallitsee maailmansa; osaa ajaa kosket ylös, soutaa ottipaiikat, sitoa oikean perhon siiman päähän, laittaa kalan pyttyyn ja könytä telttaansa nukkumaan, kun

unen aika on. Siellä maailma on selväpiirteinen ja jäsentynyt, siellä elämällä on tarkat tavoitteet. Sellaisessa maailmassa mies viihtyy, kunnes kyllästyy ja ajaa takaisin etelän sekasotkuihin.

Kiviniemen kulttuuri on ryhmä miehiä, miesten mielikuvia, tekemisiä, teorioita, tarinoita, juttuja ja tapoja. Uskomuksia siitä, mikä joki on, miten Lohi nousee, miten ja milloin sitä pyydetään, mikä on Lohen ottihalun takana ja miten pitää elää, että Lohen saa.

Se on ryhmä ihmisiä, jotka tapaavat toisensa satunnaisesti kesän muutaman viikon aikana. Siellä on aina joku joukosta. Ja kun siellä on joku, siellä ovat kaikki muutkin sanomisineen, tekemisineen, uusine juttuineen ja teorioineen. Silloin tiedetään, mitä kukin on saanut ja millä, mitä karkuuttanut ja mitä uutta lohiperhon siivenrakenteeseen kuuluu. Näin tuo kulttuuri elää ja säilyy, muuttaa muotoaan hitaasti ja häviää, jos Lohikin häviää.

Kiviniemen kulttuurille – samoin kuin muillekin Tenon soutukulttuureille on tyypillistä yksinäinen puurtaminen, soutaminen, veden hämmentäminen airoilla tunnista toiseen, vuorokaudesta toiseen. Ja riemu siitä, että pääsee yksinäisyydestä leiriin, ystävien pariin, joille voi kertoa mietteensä, uudet teoriansa siitä, miksi lohi ei juuri nyt ota ja vahvat turhautumisen tunteet. Ja ryyppy tai olut, joka tekee miehestä uuden ihmisen ja palauttaa uskon lohenkalastuksen mielekkyyteen.

Tuo yksinäisyys synnyttää niitä tarinoita, jotka ovat oleellinen osa Kiviniemen kulttuuria. Se luo ne hylkeet, joita Haltan kohdalla ammutaan joesta autolasteittain tai merisoopeit, jotka syövät loheta jo vuonossa. Se luo varisteoriat, joiden mukaan joesta ei saa Lohta, jos varikset lentävät parvissa joen yllä.

Yksinäisyys ja soutajien pohjaton kulttuurin nälkä tuo muiden kuultavaksi sen laskun, jolloin tultiin seisten lau-

Lohen suolausta. Puskassa ei ollut pakastimia.

talla alas Kalkkukoskea 20-kiloinen lohi siimanpäässä frakkipukuisen orkesterin soittaessa lautan etupäässä Beethovenin kohtalonsinfoniaa ja vähäpukeisten ruotsalaishuorien pitäessä huolta lohien kalastajan keskeisten perustarpeiden tyydyttämisestä. Yksinäisyydestä kumpuaa se tarinaperinne, jota etelän kapakoissa sopivasti höystettynä kerrotaan kaikille tuihille, jotka vain jaksavat kuunnella – niillekin, jotka ovat ne jo kolmeen, neljään kertaan kuulleet.

Jokainen Kiviniemen kävijä tuntee juopottelutelineen. Ilman juopottelutelineen luomaa turvallisuudentunnetta ei lohensoutua voi aloittaa. Juopotteluteline on eräänlainen Kiviniemen vaakuna.

Etäisyysmitoista lienee tunnetuin naimaetäisyys. Telttaa ei ole soveliaasta pystyttää naimaetäisyyttä lähemmäksi pariskunnan teltasta.

Kiviniemen rakastetuin esine on luultavasti pumppu. ”Käyhän pumppulla” -kehotus tunnetaan Utsjoelasta asti. Kiviniemen tunnetuin krapulälääke on purolinen vettä. Sen

juotuaan mies kuin mies on jälleen soutukunnossa.

Kiviniemen kävijät kalastavat pääosin perholla. Kyllä uistintakin käytetään, mutta perhokala on aina perhokala. Perhoista puhutaan, perhoja harjataan, hangataan hiekalla ja jos halutaan iso kojamo, hangataan Lohen mädillä. Kiviniemen kulttuuri on tuottanut monta tunnettua perhonsitojaa, joiden tuotteita jäljitellään, muunnellaan, joiden reseptejä kysytään ja joiden käsityksiä on useamman teoksen kansien välissä.

Luultavasti jokainen mies on alun perin tullut Kiviniemeen lohien takia. Keskeinen asia se tietenkin edelleen useimmille on. Sen käyttäytymistä mietitään uudelleen ja uudelleen. Aina löytyy uusia näkökulmia, uutta tutkimusta, kaikki aiemmat käsitykset mullistavia teorioita, joita kivillä makaillessa on mukava pohdiskella. Uskon kuitenkin, että lohien merkitys on vuosien mittaan vähentynyt. Se elämisen tapa, yhdessäolo, yhteiset ta-

pahtumat ja kokemukset, joita Kiviniemen kulttuuri edustaa, ovat monille täällä olijalle vähintään yhtä tärkeitä, kuin pytyssä, kuo-passa oleva kymmenkiloinen lohi. Luoja kuitenkin suokoon, että sellaisen kanssa seuraavallakin reissulla etelään ajan.

Tuo kulttuuri jatkuu etelässä lohien syönnillä. Silloin kerrataan, mitä siellä oikeastaan tapahtui ja miten minä sen oikeastaan sain-kaan. Saamistilanteessa koettu hätä kalan karkaamisesta muuttuu itsevarmuudeksi siitä, että saan minä kalan silloinkin, kun se käytännöllisesti katsoen on jo menetetty.

Monen Kiviniemen kävijän miehen identiteetin muodostukselle näillä tapahtumilla ja tarinoilla on ja tulee olemaan keskeinen merkitys.

Lohiretki Verdasselvalle 1983

Teksti ja kuvat: OSMO RINTALA

Keski-Suomen Perhokalastajien ”kotivedet” ovat siinä määrin hyviä kalavesiä, ettei niiltä kovin suurta kaipuuta muualle ole ollut, eikä kai ole vielääkään. Näillä kotivesillä itse kukin kulki minne mieli teki eikä yhteisien kalaretkien kannatusta tuntunut seuramme puitteissa sen alkutaipaleella-kaan löytyvän. Kuitenkin keväällä –83 päätettiin kai lähinnä Aaro Penttisen esityksen innoittamana järjestää loppukäynnillä lohireissu Keski-Norjaan. Tronheimin vuonoon laskevalle Verdasselvalle.

Verdalselva on tuollainen hieman pienempi lohijoki, keskivirtaama Rautalammin reittiä vastaava, josta saalistilastojen mukaan tuolloin saatiin n.1500 kiloa lohta (Verdalselva taisi olla sekin Aaron suosittelohta.) Jostain käsiin saadusta esitteestä valittiin tukikohtaksi Stiklestadin leirintäalue ja sieltä varattiin

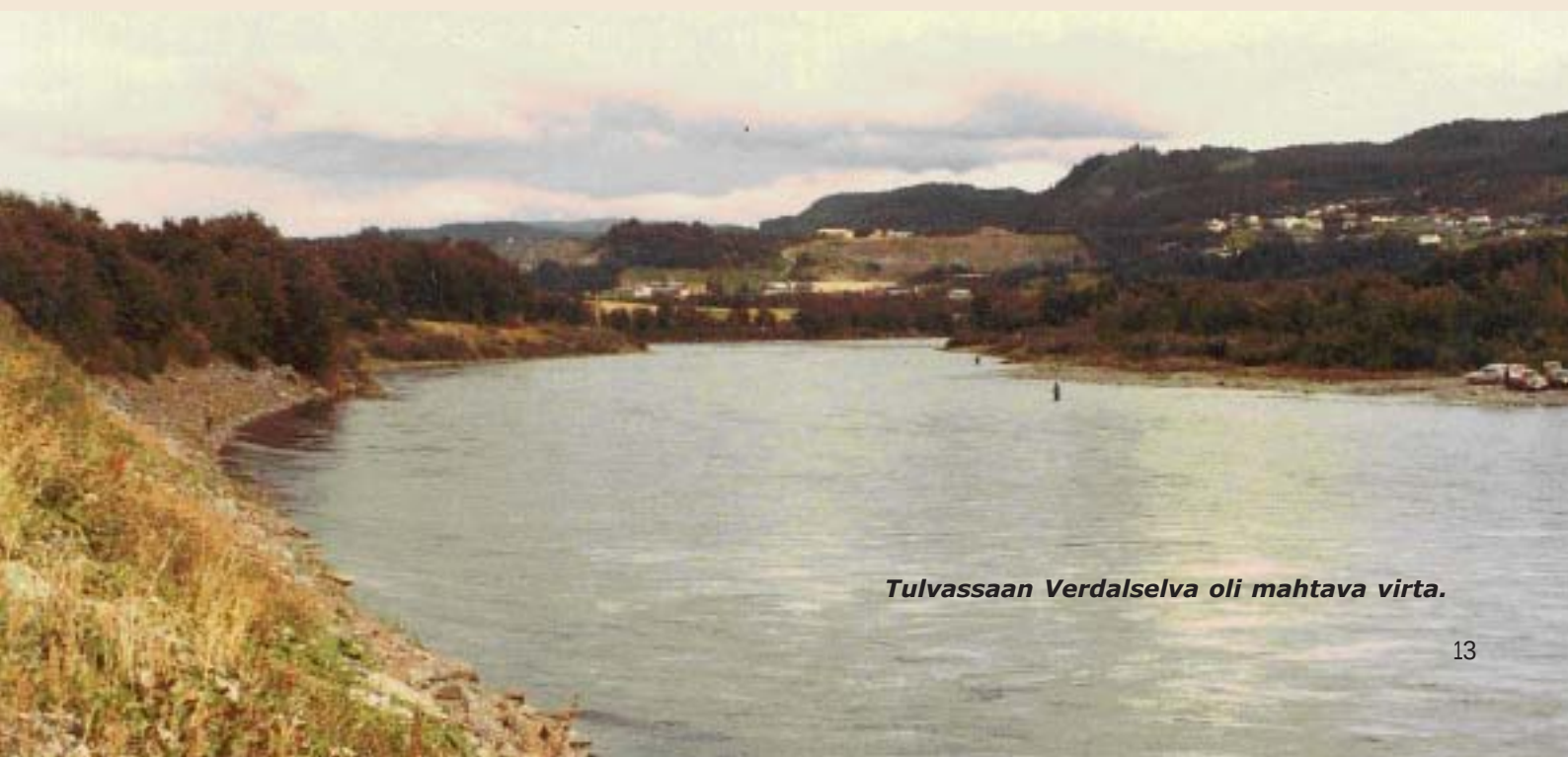
melkein uutuuttaan hohtava hirsimökki kolmeksi vuorokaudeksi majoituspaikaksemme.

Seitsemän kerhomme jäsentä lähti matkaan 10.08.–83 klo 17.30 kahdella henkilöautolla; Laakkosen Järin Mersulla ja minun vanhalla diesel -Rekodillani. Ensimmäinen Vaasaan ja sieltä autolautalla Sudsvalliin, josta jatkettiin läpi Ruotsin ja Norjan melkein jäämeren rantaan asti, missä Stiklestad sijaitsee.

Alku ei luvannut hyvää. Vaikka tiesimme, että Keski-Norjassa sataa neljä kertaa enemmän vuodessa kuin Keski-Suomessa oli tilanne silti tyrmäävä. Kaksi päivää jatkunut sade oli nostanut jokien pinnat huipputulvaan, mutta ei se intoa kokonaan sammuttanut vaan joelle oli päästävä. Virta oli mahtava ja roskainen. Kalastaessa oli koko ajan pidettävä vahtia ylävirran suuntaan, koska sieltä huilasi veden mukana kokonaisia puita juurineen. Sellaista piti tietenkin aina väistää, muuten olisi käynyt huonosti. Tässä vaiheessa tilanne näytti melko toivottomalta, vaikka sade olikin lakannut. Eikä me siellä ensimmäisenä iltana kovin myöhään kalastettukaan kun jo lähdimme laivalta suoritettuja ostoksia maistelemaan.

Seuraavana aamuna näytti jo paljon paremmalta. Kuten näille järviä taita vaille oleville joille tyypillistä

Jatkuu sivulle 18

Tulvassaan Verdalselva oli mahtava virta.

Osa 3

Tuurilla - ja ??? taidollakin

Teksti ja kuvat: JOUKO KETO

Yövuoro tuli vastaan ajaessani Angeliin vievää soratietä. Päivästä tulisi lämmin. Laskeuduin jyrkän rinteen Rännin leiripaikalle. Paikalla oli vain Kalaorressa roikkuva vanha villapaita, jonka kuvioinnin muistin vuosia aiemmin olleen sinivalkoisen. Nyt se oli melkein pä vain harmaa. Kuten mielenikin. Edellisessä oli antanut merkkejä paremmasta, samoin käynti Dalvadasissa: tunturimittarin toukkia ei näkynyt ja koivut loistivat alkukesän heleyttä. Kalan tulo vaan oli ollut hiljaista.

Kasasin vavat, istuin jakkaralle, pistin piipuksi. Ylhäältä alkoi kuulua puheensorinaa. Pian alhaalla oli koko päivävuoro Kettusen Pasi, poikansa Jussi, Turusen Hemi ja Hurrin Esa. Toivoteltiin huomenet.

- Et ole vielä heittänyt laskua?

- No en, oon yrittänyt seurata merkkejä, että hyppiskö. Illalla minusta pari kalaa hyppäsi Norjan juotissa.

- Jaa. Näyttäis nousu piristyvän. Olivat Torvikoskesta illalla saaneet useamman titin ja pari jalkaakin.

- Niinpä. Täällä on kumminkin ollut toistaiseksi hiljaista. Vaan jospa se siitä. Taidan painua alalaskulle.

- No teepä niin.

Kahlasin matalaa niskanikamaa ulos. Ensimmäiset, lyhyet heitot putosivat nikaman alapuolen tyynempään veteen. Jatkoisin vähän

Esa Kettunen ja Pasi Kettunen valmistautuvat päivän hommiin huulenheiton merkeissä.

kerrallaan heittojen pituutta, kunnes ne yltivät vastarannan peiliin ja imeytyivät Norjan puolen virtaan. Että Norjan puolen lohia taas. Tein laskun loppuun. Siimassa ei kuitenkaan tuntunut mitään, hyppyjäkään ei näkynyt.

- Tyhjää? kysyi Hemi joka laski perässäni.

Se oli pikemminkin toteamus kuin kysymys.

- Tyhjää.

Jakkaralle päästyäni Pasi tuli Ränniltä ja Jussi heti kohta hänen jälkeensä. Hiljaista oli ollut sielläkin.

- Oot laittanut pinturivehkeetkin

vireeseen. Meinasit kokeilla?

- No niin meinasin. Mä olen joka reissulla heittänyt muutaman rundin pinturilla. Nyt tuntuis sopivalta taas kokeilla, kun toi nousu tuntuu olevan näinkin vaatimatonta. Ajattelin kokeilla Rännistä nyt kun Hemi ja Esakin ovat alhaalla. Siinä menee kuitenkin aina vähän pitempään.

- No se sopii. Mekin mennään kokeileen alapuoli seuraavaksi.

Inarijoen Ränni oli itselleni monta vuotta mysteeri. Kalaa en sieltä saanut, vaikka muut nyhtivät sitä edestä ja takaa. Arvelin syyksi milloin sitä, että jouduin heittämään

tuplaspeytä, kun saamamiehet heittivät tavallista vasemmalta puolelta, joskus taas vika tuntui olevan perhoissa. Kaverien ottiperhojen jäljitelmäkään eivät toimineet. Ränni on heittämissä kannalta kieltämättä hankala paikka eikä malttini, tai uskoni, aina riitä perhon uittamiseen 10 cm etäisyydellä penkasta. Edellisenä kesänä palaset tuntuivat kuitenkin loksahaneen kohdalleen, koska sain sieltä ensimmäiset tittini ja tälläkin reissulla kosketus oli voitettu kanta. Mikan Sarvijaakossapa tietenkin.

Rännin ranta on jyrkkä, miltei kohtisuora sorarinne. Takaheitolle ei tilaa juuri ole, mikä edelleen hankaloittaa pintaperholla kalastamista uppoperholla tehtävään verrattuna. Vesi purkautuu vieläkin osittain aivan Suomen rannassa, Rännin yläosassa olevasta puolitoistametrisestä reiästä, päävirtauksen tullessa kuitenkin joen keskelle muodostuneen särkän yläpään yli. Virtausolosuhteet erehdyttävät nousevat lohet tähän pussiin, josta ne sitten etsivät ylöspääsyä. Osa näyttäisi asettuvan parkkiin siistiin jonoon särkän reunalle odottamaan jotain ihmeellistä merkkiä, jonka jälkeen nousu taas jatkuu. Pintaperholla kalastusta ajatellen erinomainen paikka siis. Vuosien mittaa eri vedenkorkeuksille pakkautuneet polut helpottavat kulkua laskun aikana.

Ensimmäiset heitot eivät tuota ongelmia, koska särkän reuna on vain muutaman metrin päässä. Laskun puolella välissä pitää kuitenkin jo kyetä heittämään koko siima tavalla tai toisella ulos, jotta perhon saa lipumaan penkan reunaa pitkin. Olin juuri päässyt näille paikkeille, ehkä jopa hieman alemmaskin. Pintabomberini hävisi pienen takatuulen nostamiin väreisiin enkä siis nähnyt miten lohi sen otti. Yhtäkkiä vavassa tuntuivat tutut lohen potkut, odotin hetken ja nasautin titin kiinni. Pysyi.

Väsytyks ja lohen ylösottaminen Rännissä on oma luku siinänsä. Ainoat kohtuulliset maalle vetämiseen sopivat paikat löytyvät leiripaikan läheisyydestä, mutta sielläkin jyrkkä rinne on pian selkää vasten. Rännin jyrkkä hiekkarinne on tähän huono ja siellä lohen ylösottaminen vaatii taidon lisäksi hyvää tuuria. Varmin tapa on siis taluttaa kala alas leiriin - helppo homma, jos lohi sattuu olemaan taluvaa sorttia, muutoin tähänkin vaiheeseen liittyy oma jännityksen lisämauste. Tämä titti oli tuota ensimmäistä lajia, mitä nyt muutaman kerran piti kiristää siimaa, jotta sain se syöksymään alas. Muiden palatessa Mustajokisuun laskulta tyhjin toimin, oli oma tittini juuri saanut tutustua pappiin.

- Pinturillako?
- Pinturilla.

Alapuoellakin oli näkynyt muutama hyppy ja Esan perhoa oli lohi käynyt maistelemassa. Nousua oli. Koska tittini oli ensimmäinen Tenolta ylös saatu pintaperhosellinen tuli se myös ikuistetuksi.

Ja kun se sitten repesi, teki se sen kunnolla - lohen tulo pintaperholla siis. Jotenkin en kuitenkaan tämän ensimmäisen jälkeen vielä uskonut pintaperhoon ja heitin muuttaman kierroksen niin Rännissä kuin Mustajokisuussakin tavanomaiseen tapaan uppoperholla saamatta nykäystä.

Inarinjoen Ränni - viime kesän Eldorado - törmältä nähtynä. Särkän takana näkyy Norjan juotin yläosaa, joka myös on nousuväylä.

Ränni ylösottopaikalta nähtynä. Perhon piti kulkea pitkin valkoista viivaa, joka likimain noudattelee vedenalaisen särkän reunaa. Taustalla näkyy särkkä ja Norjan juotti.

Joskus kalat ottavat aivan vasemmalla näkyvän rantapenkereen vierestä. Kuvan etuvasemmalla ensimmäinen kunnollinen ylösottopaikka.

Valkoinen viiva kuvaa Mustajokisuun hertuisinta ottialuetta niin pinta- kuin uppoperhoillekin.

Muiden mentyä laskemaan taas lupaavammalta tuntuvaa Mustajokisuuta, lähdin taas Rännille pintaperhovehkeet tanassa. Tällä kertaa näin, kun titti otti perhon ja onnistuin tekemään myöhästetyn vastaiskun. Se syöksähteli sinne tänne, vuoroin sain syöttää siimaa kädestäni, vuoroin sitä piti taas ottaa sisään titin uudessa päin. Lopulta sain siiman kelalle, samassa kala hyppäsi ja irtosi.

- Mites Ränni, kysyi Pasi repulle palatessani.

- No oli mulla kala kiinni, tokaisin.

- Pinturissa?

- Pinturissa. Mutta irtosi hypyssä, kun kesti vähän turhan pitkään ennen kuin sain irtosiiman kelalle. Mites alhaalla?

- Tyhjää. Ei näkynyt hyppyjäkään. Lupasin kahvit, kun muut tulevat. Juotkos sinä?

- No toki.

Lohenpyynti on siinä mielessä hyvä perhokalastuslaji - etenkin vanhemmille herrasmiehille - että sen yhteydessä on myös aikaa jutella muiden samassa paikassa kalastavien kanssa. Taimenen kalastukselle tyypillinen jatkuva mättäminen ja perhonvaihto saavat lajin tuntumaan usein pikemminkin työltä kuin rentouttavalta harrastukselta. Kahvittelun lomassa on hyvää aikaa panna maailman asiat kuntoon ja vaihtaa muutenkin kuulumisia, verrata perhoja, pohdita taktiikkaa, keskustella tekniikoista. Kun päivä useinkin on lohensaannin kannalta yhtä hyvää - tai huonoa - aikaa kuin yökin, ei puskipissa tarvitse yökaupalla resurteja ellei niin halua.

Kahvittelun jälkeen kokeilin Bomberia Mustajokisuussa. Tulos oli sama kuin aiemmin Rännissä: saatua siiman kelalle ja kuvitellessani pääseväni väsytyshommiin, kala hyppäsi itsensä irti. Harmittelin ja pähkäilin mistä moinen voisi johtua, mutta en tullut hullua hurskaammaksi.

- No? Älä sanokaan, että sulla oli taas pinturissa kala, totesi Pasi

Kasiluokan 10½ -jalkainen on sopiva perustyökalu lohien pintaperhokalastukseen. Ottiperhona tässä oli keltavalko-oranssi Bomberi.

muikean ilmeeni nähtyään.

- No niin oli ja irtosi hypyssä ihan samalla lailla kuin edellinenkin, vaikka ainakin yritin hillitä pintaperhokalastajan nopeita reaktioitani.

- Siinä se syy irtoamiseen varmaan olikin. Siitä on varmaan kohtaa 10 vuotta kun me saatiin hyvin pintaperhoilla lohta sen jälkeen kun ruvettiin tekemään vastaisku samalla lailla kuin taimenelle. Aluksi me laskettiin oppikirjaohjeen mukaan kolmeen ennen vastaiskua ja kalat melkein poikkeuksetta irtosivat. Piti kokeilla muuta ja nopea vastaisku tepsii. Sen jälkeen niitä irtosi saman verran kuin normaalistikin. No tietysti, jos on kyseessä on vauraampi kala, on hidas vastaisku parempi, valisti Pasi muiden nyökkäillessä.

- Tässä kerkeää vielä tekemään laskut mieheen, ennen kuin lupa loppuu. Kuka lähtee minnekin?

- Lähe sinä nyt sitten Rännille pinturin kanssa, kun sulla tuntuu olevan hyvä putki. Jos siellä vaikka on joku isompi kojamo parkissa, minkä takia sieltä ei muita kaloja tule. Jos se vaikka ottais pintaperhoon, kehotti Esa.

Ja minähän tein työtä käskettyä.

Laskua aloitellessani Rännin alapäässä hyppäsi titti ja melko perään toinen puikkasi penkan yli ja jatkoi nousuaan Inarinjokea ylös.

Enteet olivat lupaavia ja toiveeni toteutui taas ollessani menossa laskun puolivälissä. Nopea vasta-isku lähti selkäytimen jatkeesta ja titti sen jälkeen syöksyyn. Se esitti melko näyttävän hyppysarjan syöksyillen sinne tänne. Pikkuisen vatsanpohjassa kihelmöi titin loikkiessa, mutta se pysyi kiinni ja kohtaa silmittelimme toisiamme taluttaessani tittia kohti leiriä. Soin mielelläni luvasta jäljelle jääneen puolituntisen Inarin äijälle. Ensimmäisen pinturipäivän saldo oli kaksi tittia ja kaksi tiputusta. Omillaan menttiin.

Seuraavalla luvalla jotenkin ajauhin taas Rännille, vaikka alun perin olin suunnitellut retkeä Dalvadasin Kuikkakarille. Sama toistui sitten melko tarkkaan koko loppuajan, muutaman kerran ajoin Rännin parkkipaikan ohi käydessäni Kuoppanivalla ja Saietsin paikassa. Syykin oli yksinkertaisesti siinä, että Rännin ja Mustakosken alueella lohi otti pintaperhoon, muualla oli hiljaista. Toisen päivän, ja taas kahden titin jälkeen en enää purkanut 10 ½ -jalkaista yhden käden lohikeppiäni, koska se pitkänäkin mahtui autoon. Kokonaan en uppoperhojen ja kahden käden vavan käyttöä lopettanut, mutta yhden viikon kalastin pääasiassa pintaperhoilla. Eräänä

kauniina ja lämpimänä päivänä pintaperhot lakkasivat kiinnostamasta lohia ja vasta viimeisellä luvalla sain taas niihin kosketuksen myös pintaperholla. Se kala meni, kun sateesta märkä käteni lipesi siimasta vastaiskua tehdessäni. Hetken rulla huusi kuin kuoleman hädässä ja pian Bomberini pullahti pintaan.

Viikonpäivät pintaperho pelitti kuin buikki: kymmenestä kunnolla kiinni olleesta ylös tuli kaikkiaan seitsemän. Onnistuin välttämään ahneuden kirot ja tyydyin ottamaan kaksi tittiä päivässä. Niitä olisi todennäköisesti tullut enemmänkin, mutta ottaminen ei lämpimän sään vuoksi ollut järkevää. Rännistä ei lopultakaan tullut mitään isomusta, vaikka kerran ehdin jo niin luulla. Vajaa parikiloinen titti oli kiinni samaan tapaan kuin Kuusingin taimenet: perho oli suupielessä olevan nahanriekaleen takana. Väsytyksesi kesti miltei 20 minuuttia ja hetken jo arvelin joutuvani menemään sen kanssa alas. Se kuitenkin palasi n. 50 metrin päästä takaisin ja antautui ylös otettavaksi.

Kokemus oli mieluisa ja mielenkiintoinen. Mutta mitkä olivat ne syyt, jotka tällä kertaa johtivat menestykseen, kun aiemmat kokemukset ovat rajoittuneet kahteen?

Eräs, mahdollisesti jopa tärkein syy oli varmaankin ensimmäisen titin saaminen. Aiempina vuosina olin heittänyt pintaperhoilla muutaman pakollisen kierroksen ja hylännyt ne, koska niillä tuli vain harjuksia. Neljä pinturitittiä kiinni samana päivänä - ja olin koukussa. Tämän jälkeen kalastinkin pääasiassa juuri pintaperhoilla. Perhoissani ei ollut mitään mystistä, kalat tulivat erikokoisilla ja värisillä Pintabombereilla, kunhan niissä oli pitkä häkilä.

Sää tai oikeammin sen kehitys lienee suosinut. Juhannuksen jälkeen sää alkoi selvästi lämmetä ja siihen asti puhaltanut melkoisen kova tuulikin alkoi heikentyä. Kun lämmin sää oli jatkunut toista viikkoa, lakkasivat pintaperhot kiinnostamasta. Tämän jälkeen keli kylmeni, alkoi sadella ja veden pinta nousi. Viimeisen luvan kalastin koko päivän kestäneessä sateessa ja silloin ainakin yksi lohi taas kiinnostui pintaperhosta. Tenon lohien käyttäytyminen vaikuttaisi siis hyvinkin samanlaiselta kuin taimenten käyttäytymis-

Paikan merkitystään ei sovi aliarvioida, vaikka kaksi titeistä tulikin Mustajokisuusta. Mustajokisuun titit ottivat Norjan peilin reunasta. Rännin Suomen puolen yläosan reikä oli edellisestä vuodesta jonkin verran suurentunut, mikä paransi sen puolen virtausta. Kaloja ajautui tähän "sumppuun", jossa ne sitten muutaman päivän pyörivät. Ne eivät myöskään sijoittuneet sattumanvaraisesti, vaan pääosin vedenalaisen keskisärkän reunaan ja eräänlaisten minivirtojen alle. Kun sitten tiesin, missä kalat olivat, muistutti kalastus suurelta osin Keski-Suomen koskilla opittua tapaa kalastaa pintaperholla näyttäytyvän kalan sijasta sen oleskelupaikkaa. Tämän jälkeen oli - olemattomasta takaheittotilasta huolimatta - suhteellisen helppoa heittää perho särkän päälle ja ohjata sen kulkua niin, että se tuli oikealla tavalla titin näköpiiriin.

Mikä sitten oli tämä oikea tapa? Perho piti saada uimaan joko näitä minivirtauksia pitkin tai sitten mahdollisimman pitkään särkän reunaa, ellei kala sitten ottanut perhoa heti, kun se putosi särkän reunan yli. Minivirtauksia kalastaessani titit ottivat samalla lailla kuin taimenet heti viimeisen väreiden kadottua. Eräs näistä tuli lopulta niin tutuksi, että tiesin tarkalleen missä kohtaa kala otti jos oli ottaakseen. Viidakkorumpu oli viestinyt pintaperhotaidoistani ja eräs rannalle tullut halusi ottaa kuvan pintaperhoa nappavasta lohesta. En tiedä onnistuiko kuva. Paikan, jossa lohi ottaisi, osasin kyllä sanoa hänen tähtäillessään perhoani kamerallaan. Kala ei vain tarttunut - ei vielä viidennelläkään kerralla, ei vaikka miten vaihtelin vastaiskun nopeutta. Nämä loiskaukset olivatkin viime kesän viimeinen merkki pintaperhoista kiinnostuneista lohista Inarinjoen rännillä.

Ilmeisesti tärkein syy omaan kohtalaiseen hyvään menestykseeni ja uppoperhoilla kalastavien ystäväni samanaikaiseen kohtalaiseen vaatimattomaan menestykseen (11/2) on kuitenkin itse niissä lohissa, jotka tuon viikon Rännin-Mustajokisuun alueella nousivat. Näistä titeistä neljä oli naaraskaloja, mikä on sinänsä erikoista, sillä yleensä titit ovat koiraita. Ehkä tämä myös oli partti, jota pinnan tapahtumat jostain syystä kiinnostivat syvyyksien tapahtumia enemmän. Kun sussaani ohittanut paikan, sammui myös

Tänä vuonna Tenoon ja Inarinjokeen nousevilla lohilla lienee taas mielessään uudet kujeet. Niin myös itselläni: eri kokoisia, näköisiä ja mallisia lohiepintaperhoja on rasiassani aiempaa enemmän.

Perhon värilläkään ei ollut niin väliä. Tämä kala tuli vihreärunkoisella ja keltahäkiläisellä bomberilla. Väriä tärkeämpi olivat pitkät häkilät, lyhythäkiläiset eivät kelvanneet.

... jatkuu sivulta 13

onkin, tulva nousee aina rankkasateen myötä ja sateen tauottua vesi alkaa pian laskehtimaan. Niinpä paljastui, ettei virta paljoa Rautalammin reittiä leveämpi ja vesirikkaampi ollutkaan. Edellisen illan kalastuspaikka paljastui sorakuopaksi, jonka kautta tulvavesi virtasi. No ei sillä - olisi siitä voinut kalan tavoittaa, niin reilu läpivirtaus siinä oli.

Illan mittaan saatiin ensimmäiset reilun kilon painoiset meritaimenemme. Niitä saatiinkin koko reissun aikana kaikkiaan 20 kappaletta niin, että lähinnä jokaisella oli tapahtumia virralla. Suurin painoi 2,3 kiloa ja Muhosen Jouni karkuutti haaviamisvaiheessa vähintään saman kokoisen.

Kalojen lisäksi nautimme reissullamme alueen mahtavasta vadelmasadosta. Niitä oli niin valtavasti, että nopeammin niillä olisi pytyntäytynyt kuin kaloilla! Joku varoitteli, että Norjassa ei ole jokamiehenoikeutta metsämarjoihin kuten Suomessa, vaan marjasato kuuluu maanomistajalle - ja että sitä oikeutta myös valvotaan. Emme me niitä muualle poimittukaan kuin suihin. Hyviä ne olivat.

Omista kokemuksistani voin kertoa, kuinka erikoiselta tuntui kalastaa lohta peltojen keskellä ja talojen takapihoilla, kun aikaisemmin oli tottunut lähinnä arktisiin ja melkeinpä erämaajokiin. Kun kala ei näyttäytynyt, oli ensin vähän niin ja näin uskoinko lohta koko joessa olevankaan.

Taisi olla toisena iltana, kun kalastaessani (luvanmyyjän antamia ohjeita seuraten) tapasin rannalta matokimppuaan heittävän Norskin, joka "heille" tyypilliseen tapaan oli iskostunut erään hyvännäköisen suvannon yläpäähän. Mietin mitä tekisin. Kun kerran olin muutaman metrin rannasta kahlanneena, päätin parilla käsimerkillä asiaani tiedusteltuani tyylikkäästi heittojani jatkaen ohittaa tuon paikalleen juuttuneen "häirikön" virran kautta.

Onnistuinkin saamaan taimenen melkein heti tämän kalastajan asentopaikan jälkeen, jolloin hän tuli luokseni ja huonolla englannillaan tiedusteli minulta mistä olen luvut ostanut. Siihen minä olemattomalla kielitaidollani selitin, että kylän kioskilta ostin ja lupani alkaa urheilukentän kulmalta ja jatkuu tästä kilometrin verran alaspäin. Kielitaitoni ollessakin olematon, ymmärsin miten Norski selitti, että ei voi olla totta - koska hän omistaa tämän pätjän! Ei meille riitaa siitä syntynyt, vaan kohteliaasti hän kehotti minua jatkamaan siitä vaan alaspäin. Mukavastihan ne kolme päivää kuluivat ja hauskaa oli. Lohia emme nähneet ja alueen isäntä kertoikin, että niitä olisi tultava tavoittelemaan kesäkuulla. Tiedän siellä jonkun poikenneen ja pitävän jokea oikein hyvänäkin lohijokena. Muistan kuitenkin lukeneeni sen kuuluvan nykyisin lohiloisen saastuttamiin jokiin.

Oli niitä kommelluksia vielä kotimat kallakin. Ensin kuusipeura yritti väkisin pomppia Flinkun ajaman mersun alle. Vaasan satamassa, kun tulli pysäytteli laivasta tulijoita ja availi takakontteja, pyörähti Mersun takapenkiltä varusteiden joukosta kokonainen votkapullo tullin jalkoihin hajoten siihen. Taisi kuitenkin olla luvallista tavaraa, joten ei siitä sen kummempaa seurannut.

Kalaretket sopivat monelle ja moneen lähtöön. Joskus ja joillekin ne ovat melkeinpä ainoa tapa tutustua uusiin ympyröihin. Itse olen huomannut kuinka ainakin seurahenki ja yhteen kuuluvuuden tunte vahvistuu, kun muutama yö kämppäillään ja pämppäillään yhdessä. Siinä se toveruus vahvistuu.

Pohjola De kala

WWW.PERHO

MIELI

HENK

TERVET

an
rho
astaja

KALASTAJA.COM

sonera

GUIDE*line*

ESTÄMME HIENOINKAAN
NETTISIVU EI VOITA
ILÖKOHTAISTA PALVELUA.

Keski-Suomen Lähivakuutus
Kauppakatu 16, 40100 JYVÄSKYLÄ
Puh. 020 522 2028

TULOJA JUTTELEMAAN IHAN KASVOTUSTEN

Minun perhoni

Tuomo Pietarinen aloitti perhokalastuksen 1977 - hänen viettää nyt omaa juhlavuottaan. Perhosidonta ja vavanrakennus tulivat harrastukseen mukaan seuraavana vuonna. Tuomo on kerhomme historian menestynein SM-tason kilpasitoja. Meriittinä hänellä on yleisen sarjan kaksi SM hopeaa (1984 ja 1985) ja yksi suomenmestaruus vuodelta 1986.

Teksti: JUKKA KUUSELA

Reseptit ja sidokset: TUOMO PIETARINEN

Kuvat: MASI HAST

Menestystä korostaa se, että em. sijat tulivat peräkkäisinä vuosina. Tuomo ei ole pelkästään kilpasitoja, vaan myös perhomallien ja -materiaalien kehittäjä. Hänen keksintöään on mm. metson käsisulista löytyvä Finn Biots -sidontamateriaali. Finn Biots syntyi aikanaan sattumalta muun sidonnan yhteydessä, metson sulkien materiaalia tutkiessa. Materiaali on ohutta ja läpikuultavaa, josta materiaalin alkupeäinen nimi Fine biots syntyikin. Tätä materiaalia ovat monet meistä hyödyntäneet mm. sumukorentoperhoissa. (Materiaalista löytyy artikkeli Pohjo-
lan Perhokalastajan numerosta 2/01).

Artikkeliini olen pyytänyt Tuomolta sarjan kalastavia perhoja, joiden kehitykseen hän on itse vaikuttanut. Tuomon mielestä kalastusperhot kannattaa sitoa huolella. Tällöin syntyy luottamus perhoon joka sitten varmasti näkyy myös kalastustuloksessa. Perhojen mittasuhteet näkyvät kuvissa.

Bronze Muddler

Lanka: valkoinen 8/0

Koukku: pitkävartinen #4-6 tai #1/0-2 single LW

Pyrstö: ruskea, täplikäs kalkkunan keskuspyrstösulka

Alusrunko: silkki

Runko: leveä, pakotettu kupari (Lagartun)

Alussiipi: cree -kukon satula- tai niska-höyhenet (sidotaan ennen kiduksia)

Kidukset: fluoripunainen villa kierrettynä

Siipi: ruskea, täplikäs kalkkunan keskuspyrstösulka, päälle riikinkukon siikasia

Sivut: sinapinkeltainen peuranhätä (löytyy keltaiseksi värjätyn peuran hännän keskiosasta)

Pää/kaulus: ruskea, harmaa ja musta peurankarva (muotoillaan simpumaiseksi)

PDW caddis

- Lanka:** oranssi tai ruskea 8/0
Koukku: #10-14 pintaperhokoukku
Runko: punaruskean kukon satulahöyhenet 2 kpl, jotka kierretään ensin koukun varrelle ja leikataan sen jälkeen muotoon
Siipi: tummanruskea, vaaleanruskea ja valkoinen polypropyleeni sekoitettuna keskenään. Siipi sidotaan koukulle lappeelleen.
Tuntosarvet: grizzly tai cree kukon satulahöyhenen ruodot
Häkilä: punaruskea ja cree kukko (siikaset leikataan alta)
Pää: oranssi tai ruskea

Rungon ja tuntosarvien materiaaliksi kannattaa hyödyntää häkiläksi kelpaamattomia satulahöyheniä. Perho toimii hyvin heinäkuusta syyskuuhun kalastettaessa pyörteisissä, rauhallisemmissa kosken osissa (kosken niska, välisuvannot).

Kalastettaessa perhon tulee uida vapaasti virran mukana ja heittäminen tapahtuu ylävirtaan edeten. Perho on osoittautunut erinomaiseksi pintaperhoksi kaikkialla missä sitä on käytetty (Huopana, Kalmunkoski, Heijoistenkosket, Könkämäeno)

Perholla kalastetaan pinnan tuntumasta, kelluvaa tai kärkiuppoavaa siimaa käyttäen, erilaisia streamer – kalastustekniikoita hyödyntäen. Erillistä painotusta perukkeessa tai perhossa ei tarvita. Perho on antanut runsaasti tapahtumia kelin ollessa kirkas tai puolipilvinen. Perho on toiminut hyvin kaikkialla missä sitä on käytetty (Keskisenkoski, Heijoistenkoski, Kalmunkoski, Hannulankoski).

Psycho Sedge

- Lanka:** ruskea 8/0
Koukku: paksulankainen, alasilmukallinen #12-16
Kierre: ohut kuparilanka (käämilanka)
Runko: jäniksen naamakarva dubattuna (pöyhitään)
1. siipipari: Finn biots 2 kpl päällekkäin puolelleen.
Rintakehä: jäniksen naamakarva dubattuna (pöyhitään)
Häkilä: vaalea furnace tai keskiruskea kana
2. siipipari: Finn biots 2 kpl päällekkäin puolelleen. Sidotaan hieman pidempänä kuin ensimmäinen siipipari. Kärjet pyöristetään.
Tuntosarvet: ruskeaksi värjätyn grizzle -kukon satulahöyhenen tyvisiikasia 3-4 kpl puolelleen.
Pää: ruska ja päältä musta

Perholla kalastetaan välivedessä, pintakalvon alapuolella vapaasti virran mukana uittaen. Perhon käyttöaika on kesäkuusta elokuuhun, ilta- ja aamuhämärässä. Jo perhon ensimmäinen käyttökerta toi 30 taimenta joista 6 oli mitantäyttäviä. Huolellisesti sidottu Psycho Sedge on Heijoisten koskien "sarjamurhaaja". Kalastuksen jälkeen siivet kannattaa vetää varovasti suoraksi koska niillä on taipumus käyristyä.

Herkku pupa

- Lanka:** ruskea tai harmaa 8/0
Koukku: #12-16 käyrävirtainen koukku (sivuvääryys poistetaan)
Jatkoperä: kuusi riikinkukon siikasta (herl), jotka kierretään sidontalangan ympärille tiheäksi punokseksi ja taitetaan keskeltä (siikasten tulee olla ohutruotoisia).
Rintakehä: jäniksen naamakarva dubattuna (pöyhitään)
Siipiaihiot: Finn biots, jotka pyöristetään kärjistä siipiaihion muotoisiksi.
Jalat: peltopyyn vartalahöyhenen siikasia
Eturuumis: jäniksen naamakarva dubattuna (pöyhitään)
Tuntosarvet: grizzly -kukon häkilähöyhenen tyvi siikakasia 3-4 kpl puolelleen.
Pää: ruskea tai harmaa

Perhon lähtökohtana on ollut Harri Lehtosen kehittämä Leho-sen pupa (*Tammukka 3/2006*), jonka pohjalta on lähdetty kehittämään saman värityksen omaavaa uppoperhoa. Perhon ensimmäiset versiot ovat 90 –luvun alusta ja tämä jatkoperä-versio kehittyi 90 –luvun lopussa. Perholla kalastetaan normaaleja pupakalastusmenetelmiä käyttäen. Perhon käyttöaika on kesäkuusta elokuuhun, aamu- ja iltahämärän hetkinä. Perho on monesti pettänyt sen krantun taimenen, jolle muut pupamallit eivät ole kelvanneet.

Ilmoitukset

Kerhon kalareissu

Kerho järjestää syksyisen kalareissun Läsäkoskelle 14.-16. 2007. Reissun hinta on 70 e aikuisilta ja 45 e nuorilta (alle 16v). Hinta sisältää majoituksen Villa Taimenessa sekä kalastusluvat. Ressulle otetaan mukaan 12 jäsentä. Sitovat ilmoittautumiset Jyrkille 31.8 mennessä. Mikäli ilmoittautuneita on enemmän kuin paikkoja, arvotaan lähtijät hallituksen toimesta. Lisäinfoa löytyy aikanaan kerhon netti-sivuilta.

Nimikkoperho

Keski-Suomen Perhokalastajat ry järjestää 35-vuotisen taipaleensa kunniaksi perhonsuunnittelukilpailun. Tehtävänä on suunnitella seuralle nimikkoperho, jossa esiintyvät seuran logon värit (*punainen, musta, kulta*). Perho ei saa olla mikään aikaisemmin tunnetun perhon kopio. Perho tulee sitoa 3/0-4 kokoiseen yläsilmutalliseen lohikoukkuun. Perhot tulee lähettää 31.9.07 mennessä osoitteeseen:

Keski-Suomen Perhokalastajat ry

PL 570

40101 Jyväskylä

Perhojen pitää olla pakattuna nimimerkillä varustettuun rasiaan ja mukaan on liitettävä kirjekuori, jossa on sitojan täydelliset yhteystiedot sekä perhon resepti. Yksi sitoja saa osallistua kisaan useammalla perholla. Lähetettyjä perhoja ei palauteta. Seura saa julkaisu- ja käyttöoikeuden kilpailuperhoihin. Parhaat perhot palkitaan. Lisätietoja löytyy seuran kotisivuilta.

Voittajaperho julkistetaan kerhon perustamiskokouspäivänä 7.10.2007.

Nuorisajaosto

Kerhoon on perustettu uusi jaosto, nuorisajaosto, edistämään perhokalastuksen harrastusta nuorten parissa. Jaosto tarjoaa toimintaa yhdistyksen omille nuorille sekä koulutusta ja esittelytilaisuuksia kouluille ja muille yhteisöille. Jaoston toiminta-ajatus löytyy kerhon nettisivuilta. Jaostoa vetää **Jukka Kuusela**.

Seuratuotteet

Seuratuotteita on mahdollista ostaa joko kerhoilloissa tai Perhokolmiosta. Kerhoilloissa on myynnissä jäsenmerkkejä ja kerhopaitoja. Perhokolmiossa on myynnissä jäsenmerkkejä sekä pinssejä. Hinnat ovat: paita 12 e, jäsenmerkki 7 e ja pinssi 5 e.

Power and productivity
for a better world™

Jäsentarjoukset

Renzetti Cam Travel Vice 199 euroa (norm. 260 e).

Penkin ostajalle keraaminen spigot kaupan päälle (arvo 11,90 e). Tarjous voimassa niin kauan kuin penkkejä riittää.

Kamasan taimenkoukut 3 rasiaa 10 euroa.

Lamson perhokelan ostajalle Vision Presentation WF-siima tai Ace ampumapää ILMAISEKSI

(arvo 63 euroa). Tarjous ei koske Radius-mallin keloja. Tarjous voimassa 30.6.2007 saakka.

Stroft GTM perukeksiimat 4 e / kpl 25m rullat. Tarjous voimassa 31.8.2007 saakka.

Kaikki uudet LOOP 2007 perhokalastustuotteet -20% ovh:sta.

Tarjous voimassa 30.6.2007 saakka.

Loput Vision Endurance perholiivit 79 euroa (ovh.117 e).

Tarjous voimassa niin kauan kuin liivejä riittää.

Orret Eldorado ja Orretjakt DVD:t yht. 55 euroa (norm.68 e).

Tarjous voimassa niin kauan kuin filmejä riittää.

Guideline Techstretch kahluuhousut + Streamwalker kahluukengät yht. 329 euroa.

Setin ostajalle 50 euron lahjakortti Perhokolmioon, ei voi yhdistää tähän tarjoukseen.

Tarjous voimassa 30.6.2007 saakka.

Huom! Ostotapahtuman yhteydessä on AINA esitettävä todistus maksetusta KSPK:n jäsenmaksusta.

Julkaisija: Keski-Suomen Perhokalastajat ry
PL 570
40100 Jyväskylä